

שבת קנו:-קנז

משה שווערד

1. ריטב"א [קנז]

הא דתנן מחתכין את הדלועים לפני בהמה³⁴. פרש"י ו³⁵ מחתכין את הדלועים התלושים, ומיהו סתמיהו לאו למאכל בהמה קיימי אלא לאדם ע"כ. ונר' מדכריו דהא נמי ככלל פלוגתא דר' יהודה ור' ח'ק, דהיינו ר"ש, דפליגי (במקצת) [במקצה] ולא נהיר', דהא ודאי ליכא (ת)מידי דחזי לאדם ולא חזי לבהמה, דהא (בת) [פת] סתמא לאדם קיימא ובודאי לא אסר ר' יהודה לתת פתו לפני בהמה, ומה שאמרו דמוכן לאבם אינו מוכן לכלבים, [אינו] אלא לענין דבר שהיה (עושה) [עומד] למאכל אדם ונרחיח בשבת ממאכל אדם והוא עומד למאכל בהמה, כגון נבלה שנתנבלה בשבת וכגון בני מעים דאסרוה וכיצא בהם, אבל כל זמן שהן ראויים עדיין לאדם דכ"ע מותר' הם לבהמה דכרי הכל. ואת"ל דהא דלועים פלוגתא דר' ח'ק ור' יהודה מדנקט [לה] כהרי נבלה, יש לפרשה בדלועים שהיו רכין בכין השמשות וראויים למאכל אדם, ונתקשו בשבת ואינם ראויים אלא למאכל בהמה דהוה להו דומיא דנבילה שנתנבלה בשבת. כנ"ל. וכתוספות פירשו³⁶ דמחתכין את הדלועין (ונקט) [ונקט] הכא אינו מן המחלוקת כלל אלא מילת' באפי נפשה היא לדברי הכל, ולאשמעי' דשווי אוכלא או דמטרח באוכלא טרחינן, וכדפרי' לה תלמודא לעיל בפרק³⁷ בפלוגתא דרב [הונא] ורב יהודה. ולפי³⁸ פירש רש"י תרוייהו איתנהו במתני' גבי דלועים, פלוגתא דמוקצה אשריחא³⁹ דחתוך כרב יהודה או כרב הונא, והיינו דאייתי ליה תלמודא התם.

2. הרא"ש על שבת פרק ארבעה ועשרים - סימן ה

גמ' איתמר אמר עולא הלכה כר' יהודה. ואף רב סבר הלכה כרבי יהודה מדכרכי דזוזי דרב אסר ושמואל שרי. ואף לוי סבר הלכה כרבי יהודה כי הא דלוי כי הוה מייתי טריפתא קמיה **בינמא טבא** לא הוה חזי לה אלא אקילקלתא אמר דלמא לא מיתכשרא ואפילו לכלבים לא חזיא. **מכאן מוכח דאין חלוק במוקצה בין שבת ליום טוב:**

ולא כדברי המפרשים דאנן סבירא לן במוקצה ביום טוב כרבי יהודה מדסתם לן תנא כוותיה ולא פסקינן כרבי שמעון אלא בשבת דסתם תנא כוותיה מחתכין את הדלועין לפני בהמה הואיל וחמיר טפי בשבת מיום טוב לא אתי לזלזולי ביה כדקאמר רב נחמן בריש מסכת יום טוב (דף ב.). דהא מוכח הכא דאין חילוק בין שבת ליום טוב מדמייתי ראייה דלוי סבר הלכה כר' יהודה במוקצה דמחתכין את הנבלה מהא דאית ליה מוקצה ביום טוב אלמא מאן דאית ליה כרבי יהודה ביום טוב אית ליה כוותיה נמי בשבת. ועוד דפריך בשמעתין לר' יוחנן דפסיק הלכה כר' שמעון מההיא דאין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביום טוב. ומההיא דאין מבקעין דייק רב נחמן בריש מסכת יו"ט דביו"ט סתם לן תנא כר' יהודה והכא מייתי לה אמחתכין את הדלועין דאיירי בשבת. אלא ודאי רב נחמן הוא דאיצטריך לשנויי הכי מתוך הדחק אבל כל שאר אמוראי דהתם דמפרישי טעמא דמתני' בענין אחר לא מיפלגי בין שבת ליום טוב. וכן פסק רש"י פרק המביא (דף לג.) גבי אין סומכין:

3. שפת אמת על שבת דף קנו/ב

בתוס' ד"ה ושמואל כו' תימא לר"י תרתי דשמואל ל"ל כו'. וי"ל לפי' הר"י בר"מ שכתבו התוס' בדיבור הקודם דגריס במתני' אם לא היתה נבלה מעיו"ט ואפי' ביו"ט שרי ת"ק דהוא ר"ש. **א"כ שפיר צריך להא דשמואל להשמיענו דהלכה כר"ש אפי' ביו"ט.** דהא מכרכי דזוזי הוי ס"ד דדוקא בשבת פסק כר"ש ולא ביו"ט כדמחלק הגמ' ריש ביצה

4. תוספות ביצה דף ב/ב

אין מבקעין עצים לא מן הקורות וכו' לא מייתי מרישא דאין מבקעין קורות דהא מיירי בסואר של קורות דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס ובהא כ"ע מודו אפי' ר' שמעון אלא מייתי מסיפא דלא מן הקורה שנשברה וא"ת והא ר' שמעון אינו מתיר אלא

ביושב ומצפה (לקמן ל:) וי"ל דה"נ הואיל ונשתברה בשבת מסתמא היתה רעועה מאתמול והוי כיושב ומצפה מתי תשבר קורתו ותהיה ראויה להסקה:

5. חדושי הרמב"ן על מסכת שבת דף קנז/א

הא דאקשינן לר' יוחנן מיהא דתנן אין משקין ושוחטין את המדבריות. בדין הוא דהוה ליה לתרוצי דהני כגרוגרות וצימוקין דמו ומודה בהו ר' שמעון וכדאמרינן בפ' כירה, אלא משמע דלא סבירא לן כי ההוא לישנא, והא דאמרינן בר' יוחנן ואף ר' יוחנן סבר הלכה כר' שמעון לא מייתי בגמ' היכא שמיע ליה לר' יוחנן דודאי ר' יוחנן כר' שמעון פסק:

6. ריטב"א [קוק]

ר' יוחנן סתמא אחרי' אשכח דתניא בית שמאי אומרים מגביהין וכו' ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא בית שמאי כר' יהודה ובית הלל כר' שמעון. דמוחלפת השיטה, ור' יוחנן סבר לה כי הא דרב נחמן. ואע"ג דהא לאו סתמא הוא, מ"מ

כיון שהם [דצריך⁵³] ב"ה שהלכה כמותו בכל מקום הא עדיפא טפי (משאר) [מסתם] משנה.

7. שפת אמת על שבת דף קנז/א

בגמרא ממייתיב אין משקין ושוחטין את המדבריות כו' ר"י סתמא אחרינא אשכח כו'. קשה דהא מצני לחלק דבמוקצה לאכילה סבר כר"י ובמוקצה לטלטול סבר כר"ש כדלעיל בסוף פ' מפנין (קכ"ח) דאמרי' כן לרב, וא"צ לומר דסתמי דמשניות פליגי אהדדי וצ"ע. [לפמ"ש הרשב"א שם דדוקא בדבר העומד לאכילה הוא דאמרי' הכי אבל לא בדבר שאינו אלא לטלטול בלבד א"ש ול"ק מידי, אבל מדברי התוס' לעיל (י"ט ע"ב) גבי כרכי דזוזי מוכח דלא ס"ל לחלק בהכי קשה כנ"ל]:

8. ריטב"א [קוק]

פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר כל⁵⁷ השבת כולה הלכה כר' שמעון בר ממוקצה מחמת מיאוס ומאי ניהו נר ישן וחד אמ' אף⁵⁸ במוקצה מחמת מיאוס הלכה כר"ש חוץ ממוקצה מחמת איסור. פ"י ע"כ הא דקאמרי כל השבת כולה דברים כפשוטן וכללא הוא דכייל לכל מה שנחלק[ו] ר' יהודה ור' שמעון, בין במוקצה בין בדבר שאין מתכרין ובמלאכה שאינה צריכה לגופה⁵⁹, דאי במוקצה בלחוד עבד כללא (ימי) [מאי] כל השבת הנקט, ועוד דהא במוקצה לית הילכתא כותיה בכולהו, דהא איכא מאן דמפיק מוקצה מחמת איסור ואיכא מאן דמפיק מכללא אפי' מוקצה מחמת מיאוס ומאי בכל השבת, ועוד דאילו כן, למ"ד אין הלכה כמותו במוקצה מחמת מיאוס והלכה כמותו במוקצה מחמת איסור למה פסקו כאן הלכה כר' שמעון והוצרכו למעט ולהוציא מחמת חסרון כיס, לימא הלכה כר"מ דאית ליה הכין בפ' כירה⁶⁰. אלא ודאי כללא כייל בכל מחלוקות ר' יהודה ור"ש, וכן פירש רבי הגדול ז"ל, וכן פסקו ר"ת⁶¹ והראב"ד ז"ל⁶² דהילכת' כר' שמעון

9. שפת אמת על שבת דף קנז/א

שם בגמ' ר"א ורבינא כו' ממוקצה מחמת מיאוס כו' ממוקצה מחמת איסור. י"ל דפליגי אהדדי דהאי לית ליה דהאי דמ"ד מוקצה מחמת מיאוס אסור במוקצה מחמת איסור מותר. [כדאמרי' בחולין (י"ד ע"ב) אימור כו' במוקצה מחמת מיאוס כו' מחמת איסור מי שמעת ליה] ומאן דאוסר במוקצה מחמת איסור מתיר במחמת מיאוס, אך הר"ן לא פ"י כן אלא דהאוסר מחמת מיאוס כ"ש דאוסר מחמת איסור ע"ש [ובתוס' בחולין שם דמחמת איסור חמור ממחמת מיאוס והתם דיחויא בעלמא הוא ע"ש]:

10. ר"ן מסכת נדרים דף עז עמוד א

מפירין נדרים בשבת לצורך השבת - הא דקתני לצורך השבת אכולה מתניתין קאי דאפי' הפרה דוקא לצורך השבת או דלמא אפי' שלא לצורך השבת דלא קאי אלא אשאלה משום דכיון דצריך חכם או שלשה הדיטות **מיחזי כדניא** א"נ שאין שעה עוברת לשאלה.

11. רמב"ם הלכות שבת פרק כד הלכה ו

מפליגין ביים הגדול בערב שבת לדבר מצוה ופוסק עמו לשבות ואינו שובת, ומפירין נדרים בשבת בין לצורך שבת בין שלא לצורך שבת, ונשאלין לחכם על הנדרים שהן לצורך השבת ומתירין אף על פי שהיה להן פנאי להתירן קודם השבת שדברים אלו מצוה הן.

12. מגיד משנה הלכות שבת פרק כד

ומפירין נדרים וכו'. ונשאלין לנדרים וכו'. משנה במי שהחשיך (דף קנ"ו) ומסקנא בהל' שההפרה מותרת אפי' בדברים שאינן לצורך השבת והשאלה דוקא בדברים שהם לצורך השבת, והטעם מפני שאין לשאלה עת קבוע ויש להפרת האב והבעל זמן ידוע כל אותו היום ששמעו ולא מעת לעת כמבואר פי"ג מהלכות נדרים ואם לא יפרו בשבת שוב לא יוכלו להפר וכן מבואר בגמרא ובהלכות. ומ"ש אע"פ שהיה להם פנאי להתירם מבואר בגמרא שם:

13. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שמא סעיף א

מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת, כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות, * אע"פ שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת; אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפי' שאינם לצורך השבת, מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם.

14. ביאור הלכה סימן שמא

* אע"פ שהיה לו פנאי להתירם - ומסתברא דלכתחלה יפירם בע"ש אך דבדיעבד אין קונסין אותו בשביל זה:

15. ביאור הלכה סימן שיז סעיף ה

* ענינה מותר וכו' - ר"ל אפילו מהדקו יפה ודעתו שיתקיים כן תמיד עיין בריש פרק ואלו קשרים בגמרא. ואגב אבאר עוד דין אחד שראיתי ברמב"ם והעתיקתי במ"ב לענין עשיית קשר ממאכל בהמה וז"ל הרמב"ם שם כל שראוי למאכל בהמה מותר לקשור אותו בשבת לפיכך אם נפסקה רצועת סנדלו בכרמלית נוטל גמי לח הראוי למאכל בהמה וכו' ויש להקשות דלכאורה סותר את עצמו דלקמיה בהלכה וי"ו כתב דמותר לקשור קשר שאינו של קיימא לדבר מצוה ומקור הדין כתב הרמ"מ דהוא נובע משבת קנ"ז דאיתא שם ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודדו וקושרו בשבת והלא שם איתא דקשרו את המקידה בגמי וע"ש ברש"י דהכונה בגמי לח וא"כ לדברי הרמב"ם הנ"ל אין שם קשר ע"ז כלל וכנ"ל וא"כ מאי ראייה מייתי שמותר לעשות קשר שאינו של קיימא מדאורייתא [היינו להרמב"ם אפילו הוא מעשה אומן] לדבר מצוה וע"כ צ"ל דס"ל להרמב"ם דלא כרש"י אלא דהמעשה היה בגמי יבש שאינו ראוי שוב למאכל בהמה וס"ל דבגמי יבש יש בו משום קשר עכ"פ מדרבנן היכא דעושה מעשה אומן ואפשר עוד דאית ביה ג"כ איסור דאורייתא היכא דעושה ג"כ קשר של קיימא ולרש"י שכתב דהמעשה היה בגמי לח דחזי למאכל בהמה אפשר דס"ל באמת דלא היה שם קשר כלל ע"פ דין ואפילו קשר דרבנן וכמו שפירש"י דלא מבטל ליה ומה שאמר אח"כ מדבריהם למדנו שקושרין בשבת היינו גוף הדין דקשר שאינו של קיימא כלל מותר לכתחלה ולא איירי בקשר שהוא של קיימא קצת דאסור בעלמא מדרבנן ולהתירו כאן משום צורך מצוה וכן צידד בספר בית מאיר לדעת רש"י וכמו שכתבתי בשמו במשנה ברורה. והנה לפי מה שביארנו ותירצנו דברי הרמב"ם יקשה מאד דברי הח"א דמתחיל בס"ה בדברי הרמב"ם ומסיים דבריו לשיטת רש"י ועיין בסימן שכ"ד ס"ד בהג"ה דמוכח דגם באוכלי בהמה יש קושר ומתיר וכן משמע מלשון רש"י שבת קנ"ז ע"ב ד"ה בגמי וכן משמע דעת הרמ"ך המובא בכ"מ בפרק עשירי מהלכות שבת ע"ש:

16. ריטב"א [קוק]

טבילה בכלים. א"ל מתעסק בעלמא אנא. כלומר איני מתכוין למרוד אלא מתעסק בעלמא אנא ואיני צריך לדעת מדת המים. ומסתברא דאפילו מדידה דמצוה לא שרינן אלא כשהיא לצורך	השבת, ואע"ג דחשבי' חשבונות של מצוה וכל הנהו דפי' שואל ⁹⁹ , התם דיבור והלוח בעלמא הוא דשרי' לעשות ⁸⁰ מעשה משקל ומדה לית לן בה למשרי' כיון דאיפשר ליה לאח ⁸¹
סליק פירקא בס"ד	אחר השבת

17. מהרש"א על שבת דף קנז/ב

בד"ה מתעסק שלא לצורך כו' עכ"ל. דאין פירושו מתעסק לצורך היתר ועלה לו איסור כמו שנתכוין לחתוך תלוש וחתך את המחובר דקרי ליה מתעסק דהכא לא נתכוין כלל אלא מתעסק שלא לצורך וזה שדקדק לומר מתעסק בעלמא אנא וק"ל:

18. רבי ניסים גאון על שבת דף קנז/ב

אמר ליה אנא מתעסק בעלמא אנא. עיקר שלו כבר פירשנו בפרק כלל גדול שהמתעסק פטור לענין שבת כמו שאמרו נהנה מתעסק בשבת פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה ובגמרא דהזורק דבני מערבא (סוף פירקא) גרסי המתעסק בשבת פטור היך עבידה אמר הריני קוצר חצי גרוגרת וקוצר כגרוגרת פטור:

19. שו"ת רע"א - קמא - סימן ח

וראיתי ליידי בעל חוות דעת בספרו מקור חיים [בס' ת"ל] הקשה בלא ידע שחמץ בביתו אמאי נקטו הפוסקים דהוי שגגת עבירה, הא הוא מתעסק דלא ידע כלל דחמץ בביתו ונדחק לחלק בין עבירה שיש בה מעשה לאין בה מעשה:

ולענ"ד עיקר דמתעסק מקרי ג"כ עבירה, אלא דלא חייבה התורה חטאת עליו:

וחשבתי להביא ראי' ממה דאמרינן ברכות [דף כ'] המוציא כלאים בבגדו פושטו אפילו בשוק ופסקינן [וכ"ה בש"ע] דאם הוא א"י שיש כלאים ואחר רואהו צריך להגיד לו אפילו בשוק לפשוטו, ואמאי הא כיון דא"י שבבגדו כלאים, הוי מתעסק וליכא איסור דאורייתא ומותר משום כבוד הבריות, אלא ע"כ דמתעסק הוי ג"כ איסור דאורייתא, אלא דלא חייבה תורה קרבן עליו: אמנם יש לדחות, דכלאים דהאיסור הנאת חימום הוי כמו חלבים ועריות דמתעסק חייב, אך מ"מ העיקר נ"ל כמ"ש: ובוזה מובן לי דברי תוס' פ"ק דשבת [דף י"א ד"ה שמא ישכח ויצא] אליבא דרבא וכו' מבואר מדבריהם דלאבוי דגזר גזירה לגזירה היה ניחא דמתעסק הוא עכ"פ דרבנן, ובפשוטו תמוה איך שייך דיאסרו חז"ל מתעסק הא לא ידע שעושה כן ולא יזהר ענין יאסרו חכמים לעשות כן הא כיון דלא ידע כלל שעושה מלאכה זו דחשב שהוא תלוש לא ידע כלל שיש עליו איסור דרבנן: ולפי הנ"ל דמתעסק הוי ככל מילי עבירה אלא דמקרי שגגת עבירה, ובכה"ג גזוה"כ לפטרו מחטאת אבל עבירה יש כאן אלא דמ"מ בשבת כיון דלא ידע מהמחט לא מקרי מלאכת שבת, [ומה"ט נקטו בדבריהם מלאכת שבת ולא נקטו מתעסק, דמצד מתעסק ה' מלאכה דאורייתא, רק מטעם מלאכת מחשבת הוא דרבנן] ובוזה שפיר כתבו דלאבוי ה' ניחא דאסור מדרבנן, היינו דרבנן אמרו אף בלא מלאכת מחשבת הוי מלאכה דרבנן לענין מלאכה שא"צ לגופה וכדומה, וא"כ גם זו דלא ידע מהמחט מצד מלאכת מחשבת הוי מלאכה דרבנן, וממילא אף דהוא מתעסק הוי שגגת מלאכה דרבנן, ודוק:

20. ספר בניהו בן יהוידע על שבת דף קנז/ב

עולא איקלע לבי ריש גלות. יש להקשות למאי אצטריך הש"ס ללמדנו דאקלע לבי ריש גלותא, והוה ליה למימר עולא חזייה לרבה וכו', ונראה לי בס"ד דבלאו הכי יש להקשות איך חשד עולא לרבה שהיה אדם גדול בתורה שיעשה דבר שלא כדיון, והיה לו לדון מדעתו דמתעסק בעלמא הוה, לכך אשמועינן הש"ס דראהו בבית ריש גלותא ששם נמצאים בני אדם הרבה, וחשש שמא הם ילמדו היתר במדידה דלאו מצוה, דאין יודעין שהוא מתעסק בעלמא, לכך הוצרך לערער עליו כדי שישב לו האמת ובוזה לא יטעו הרואין, ואין הכי נמי אם היה רואהו בביתו לבדו לא היה מקשה לו כלום, כי היה דן הדבר כמו שהיה שהוא מתעסק בעלמא:

21. ספר בניהו בן יהוידע על שבת דף קנז/ב

שם א"ל מתעסק בעלמא אנא. יש להקשות איש קדוש א-להים כרבה בר רב הונא איך יתעסק ביום שבת קודש בעסק שלא לצורך, דהא מסתמא היה מודד באיזה כלי שבידו, וקיימא לן אין כלי של היתר ניטל בשבת אלא לצורך חוץ מן אוכלין וספרים כנזכר בש"ע, ואפילו אם נאמר שהיה מודד באצבעותיו או בדבר שהוא אוכל, עם כל זה איך יתכן שיאבד רגעי הזמן של שבת קודש על מגן, ונראה לי בס"ד דכ"י הוא היה יושב בגיגית מלאה מים כדי להקר שהיה צריך לכך מרוב החום שגם זה הוא עונג שבת, ולהיותו יושב ערום בתוך המים שהיו צלולין לא היה אפשר שיעסוק בתורה אפילו בהרהור, והוא אינו רוצה לישב במים בטל לגמרי וחושש פן יעבור בלבו הרהורים של חול, לכך הוכרח להיות מתעסק בעלמא במדידה שאינה צריכה כדי שיפנה לבו לזאת עד שיעבור זמן ישיבתו במים שם. ובוזה יובן בס"ד טעם לפירוש רש"י שפירש גיגית מלאה מים ולא כתב גיגית של מים, לרמזו שישבתו שם היה לו בה צורך כדי לישב תוך המים שהוא להקר, ועוד אמרתי טעם אחר למה שכתב רש"י מלאה מים, דייק לה ממה שכתוב וקא משח ליה ולא אמר משח לה דהוה משמע על הגיגית:

22. ספר בניהו בן יהוידע על שבת דף קנז/ב

ועל דרך המוסר נראה לי בס"ד דגופו של אדם נקרא עולם, וכמו שכתוב בתיקונים על מאמר ניחא לך דאחרביה לעלמא בעובדא דר"א בן פדת, ולזה אמר מתעסק בעלמא אנא, פירוש מתעסק בגופי דנקרא עלמא לעורר בלבי תוכחת מוסר בישיבתי תוך המים בגיגית זו, והוא שהיה מצייר אותה בישיבתו תוך המים שאין גוף האדם מתקיים אלא בישיבתו בבית המדרש ששם הוא באר מים חיים זו התורה שנמשלה למים והגיגית שבתוכה, המים היא בית המדרש שלומדים תורה שבעל פה שהיא בחינת דוד, ולכן בית המדרש נקרא בית דוד, ועיין בזה שמוות דף קנ"ו בשעתא דמית דוד מלכא כניסת סיהרא נהוראה ואורייתא דבעל פה כניסת נהורא, וכד הוה כנישו דתורה שבעל פה אצטריך למנעל תרעי דאורייתא עיין שם, ולכן בית המדרש נקרא בית דוד שבו תורה שבעל פה שה"ס המלכות הנקראת דוד, כמו שכתוב בזה הקדוש דוד אחרא אית ליה לקב"ה, והנה בית דוד עולה מספר גיגית, ובישיבתו תוך הגיגית של מים הרומו לבית המדרש שיש בו תורה שבעל פה הנקראת מים, היה מודד את המים בידו לעשות פועל דמויני לחלקם ארבעה חלקים כנגד ארבעה נהרות שהם פרד"ס שיש בתורה שבעל פה והנהר הרביעי הוא פרת זה חלק הסוד שמימי פרים ורבים יותר, והוא הגדול דכתיב [בראשית ט"ו י"ח] והנהר הגדול נהר פרת, והוא פרת דמעיקרא, וכל זה היה מצייר במחשבתו במדידה שהיה עושה בידו, כדי לעורר אהבת התורה בגופו הנקרא עלמא כאמור... והנה נרמזו ראש וסוף אותיות התורה במסכת שבת, לרמזו המקיים שבת כהלכתו זוכה שיריקו לו שפע מן כ"ב צינורות, כי ידוע טעם שאומרים פסוקי אשת חיל שהם ע"ס כ"ב אותיות בהכנסת שבת, בעד כ"ב צינורות הנפתחים בהכנסת שבת ומריקים שפע כנזכר בסידור רבינו הרש"ש ז"ל. ובוזה יובן הכתוב [שמות ל"א ט"ז] ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת, תיבת את רומזו לכ"ב צינורות שהם כ"ב אותיות מן אל"ף ועד תי"ו הנוזלים לישראל שפע טובה וברכה וחיים, גם את להורות שהשמר שבת כאלו קיים כל התורה כולה מאל"ף ועד תי"ו תורת חיים: